

Uus teadusdoktor Marika Pikta

INNOVAATILISTE MEETODITE JUURUTAMINE VON WILLEBRANDI TÕVE DIAGNOSTIKAS

20. septembril 2023 kaitses Põhja-Eesti Regionaalhaigla laboriarstvanemarst Marika Pikta Tallinna Tehnikaülikoolis arstiteaduse filosoofiadoktori väitekirja „Innovaatiliste meetodite juurutamine von Willebrandi tõve diagnostikas“ (*Implementation of innovative techniques in the diagnostic work-up of von Willebrand Disease*).

Doktoritöö juhendaja oli professor Margus Viigimaa Tallinna Tehnikaülikooli tervisetehnoloogia instituudist ja kaasjuhendaja dotsent Tímea Szántó Helsingi Ülikooli Haigla vähikeskusest. Oponeerisid Vilniuse Ülikooli kaasprofessor Dovilė Karčiauskaitė ja Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudi laborimeditsiini professor Kalle Kisand.

Von Willebrandi tõbi on kõige sagedasem autosoomne kaasasündinud veritsushäire. Selle põhjuseks on kas kvantitatiivne või kvalitatiivne von Willebrandi faktori puudulikkus. Omandatud von Willebrandi sündroom on aladiagnoositud ja harva esinev veritsushäire. Spetsiifilised diagnostilised meetodid on kättesaadavad ainult vähestes spetsialiseerunud keskustes, samuti võivad need olla

aeganõudvad ja kallid. Eestis ei olnud enne 2016. aastat võimalik kinnitada Willebrandi tõve ja omandatud von Willebrandi sündroomi diagnoosi, sest puudusid vajalikud laboratoorsed meetodid.

Uurimustöö eesmärk oli prekliiniliselt ja kliiniliselt hinnata von Willebrandi tõve ja omandatud von Willebrandi sündroomi diagnostikaks kasutatavaid uusi laboratoorseid meetodeid von Willebrandi faktori aktiivsuse ja multimeeride määramiseks.

Uuringu esimeses faasis hinnati uute von Willebrandi faktori aktiivsuse ja multimeeride määramise meetodite analüütilisi parameetreid ja koguti andmeid von Willebrandi faktori multimeeride referentsväärtuste kindlakstegemiseks. Uuringu teine osa keskendus von Willebrandi tõve ja omandatud von Willebrandi sündroomi kliinilis-laboratoorse diagnostilise algoritmi valideerimisele. Uuringu peamine eesmärk oli analüüsida uute von Willebrandi faktori aktiivsuse ja multimeeride määramise meetodite antavat lisaväärtust von Willebrandi tõve ja omandatud von Willebrandi sündroomi varasemaks diagnoosimiseks.

Foto: PERH

Prekliiniliste ning kliiniliste uuringute andmed näitasid von Willebrandi faktori aktiivsuse ja multimeeride määramise uute meetodite piisavat diagnostilist täpsust ja usaldusväärsust, mistõttu saab neid kasutada von Willebrandi tõve ja omandatud von Willebrandi sündroomi diagnostilises algoritmis.

Need uued meetodid on ka akrediteeritud Põhja-Eesti Regionaalhaigla laboris standardi ISO15189:2012 alusel.